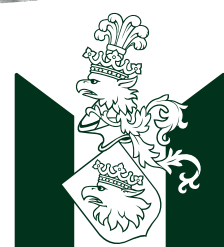

Rapport från Malmö stads äldreombudsman 2026

Malmö stad

Organisation/Förvaltning
Upprättad
Foto
Ansvarig

Hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen
2026-06-18
Fotograf David Dahlberg
Äldreombudsman Annika Kron Larsson

Innehållsförteckning

Malmö – en stad för alla åldrar.....	2
Synliggöra seniorers upplevelser och behov	2
Fler än 56 000 av alla Malmöbor är seniorer	4
Angelägna frågor för seniorer i staden	7
Platser och sammanhang för att mötas	7
Kollektivtrafik och färdtjänst	11
Bostäder	14
I staden	17
Vård och omsorg	22
Övriga angelägna frågor	26
Så säger seniorerna i de fördjupade samtalen	28
Äldreombudsmannens uppdrag	34
Samarbeten.....	35

Malmö – en stad för alla åldrar

Malmö är fortsatt en ung stad men precis som i övriga städer i Europa ökar medellivslängden sedan flera decennier. Andelen Malmöbor som är 80 år eller äldre tillhör den grupp som förväntas öka mest av alla åldersgrupper, med en fördubbling fram till år 2050.

I stadens omvärldsanalys lyfts det tydliga demografiska skiftet, med en växande andel äldre i befolkningen och ett sjunkande födelsetal, som en av fem megatrender. Exempel på vad det kan komma att innebära på kortare sikt är ett ökat behov av tillgängliga stadsmiljöer, att bostadsbyggandet behöver anpassas till förändrad demografi samt en ökad efterfrågan på kultur- och fritidsaktiviteter för äldre. På både kort och lång sikt konstateras att byggandet behöver anpassas till det nya demografiska mönstret.¹

De generationer som nu åldras skiljer sig från tidigare generationer genom att de på gruppnivå är friskare, har högre utbildningsnivå och bättre ekonomiska förutsättningar. Fler har kapacitet och visar vilja att engagera sig i den fortsatta utvecklingen av staden och bidra till ett socialt hållbart Malmö. Samtliga förvaltningar och bolag som möter äldre behöver vara lyhörda och möta den åldrande befolkningens behov och ta tillvara deras erfarenheter och kapacitet som en resurs. Arbetet behöver inriktas på att åldrande Malmöbor ska kunna behålla sin självständighet och delaktighet i staden.

¹ Utblick Malmö omvärldsanalys för Malmö stad 2026. Där *megatrend* beskrivs som en långsiktig och global förändringskraft som ofta förväntas påverka världen under flera decennier.

Synliggöra seniorers upplevelser och behov

Kommunfullmäktige i Malmö inrättade 2019 en äldreombudsman som ett led i arbetet för att öka livskvaliteten för stadens äldre befolkning. Äldreombudsmannen har sedan dess arbetat för att sprida kunskap om hur äldre personer ser på sina behov och livsvillkor. Målet är att höja kunskapsnivån och att ett äldreperspektiv alltid ska finnas med när staden utvecklar sitt samlade utbud av service till Malmöborna. Funktionen förkortas fortsättningsvis i rapporten till ÄO.

I fokus för ÄO:s arbete står seniorernas erfarenheter och upplevelser av hur det är att leva och åldras i Malmö. Rapporten och ÄO:s arbete syftar främst till att hämta in och sprida kunskap om hur seniorer i Malmö upplever och behöver staden. En del av arbetet sker genom ÄO:s kunskapsutbyte med stadens förvaltningar och bolag.

I rapporten används begreppen senior och äldre om vartannat, båda med respekt för att en ökad ålder generellt sett medför ökad erfarenhet och att representanter för målgruppen själva använder båda begreppen.

Aktuell rapport är en sammanställning av frågeställningar och utmaningar som seniorer har valt att lyfta med ÄO under de senaste två åren, från maj 2024 till och med mars 2026. I tidigare rapporter från ÄO kan man följa hur seniorer har uttryckt hur de upplever och behöver staden sedan 2019.²

I slutet av rapporten framgår vilka samarbeten och utbyten ÄO har haft under perioden.

² Rapport från äldreombudsman och seniorrådgivare i Malmö stad 2022-04-29 samt Rapport från äldreombudsman tillika seniorrådgivare i Malmö stad, juni 2024

Fler än 56 000 av alla Malmöbor är seniorer

Vid ingången av 2026 var 56 817 personer av Malmös befolkning 65 år eller äldre. Det motsvarar drygt 15 procent av befolkningen i staden.³ Under de kommande tio åren är det framför allt Malmöbor i åldern 80–89 år som kommer att öka mest i antal, i förhållande till antalet invånare i staden som helhet.⁴

De allra flesta Malmöbor som är 65 år eller äldre har inga direkta insatser i form av vård och omsorg från kommunen. Fler än 17 800 är fortfarande i arbete. 24 906 äldre bor ensamma i sin bostad.⁵ Allt fler Malmöbor som får stöd utifrån funktionsstödsförvaltningens ansvarsområden är äldre, till exempel utgör andelen personer som är 65 år eller äldre 17 procent av alla som bor i LSS-bostad i Malmö.

Av alla seniorer i Malmö var 7 110 personer beviljade insatser för kommunala vård- och omsorgsinsatser från hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen vid ingången av 2026. Ytterligare 2 941 personer hade enbart trygghetslarm.⁶ 591 seniora personer hade insatser utifrån LSS, hemtjänst, särskilt boende eller annat stöd utifrån socialtjänstlagen inom ramen för funktionsstödsförvaltningens ansvarsområde.⁷

Det innebär att det bor drygt 46 000 seniora personer i Malmö som inte har insatser i form av vård- och omsorg från kommunen.

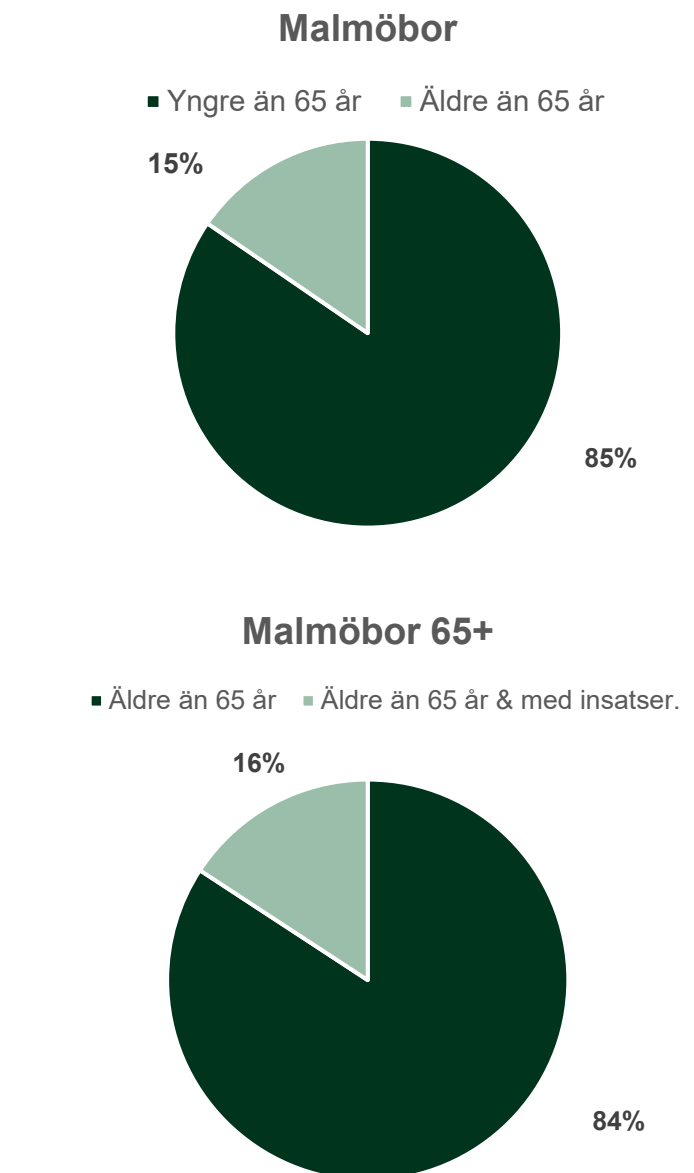
³ Enligt uppgift från ekonomiavdelning Malmö stads stadskontor 2026-03-11

⁴ Befolkningsprognos för Malmö 2025–2035, Malmö stads stadskontor

⁵ Enligt uppgift från ekonomiavdelning Malmö stads stadskontor 2026-03-20 och 2026-03-30

Figur 1 Malmös befolkning uppgick vid årsskiftet 2025–2026 till 367 924 personer. 56 817 var 65 år eller äldre.

Figur 2 10 642 personer, 65 år eller äldre, hade vid årsskiftet 2025–2026 vård- och omsorgsinsatser, trygghetslarm eller insatser utifrån LSS från hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningens eller funktionsstödsförvaltningen.

Antalet personer i åldern 65 år och äldre som var hemlösa var 106 vid ingången av 2026, vilket är en liten ökning i förhållande till de två föregående åren.⁸ Antalet seniora Malmöbor som uppbär ekonomiskt bistånd har ökat de två senaste åren och under 2025 hade 683 seniorer fått ekonomiskt bistånd vid minst ett tillfälle under året.⁹

Malmö stads budget- och skuldrådgivning hade under 2025 en ökning av antalet besökare med 22 procent. Ökningen bland personer med pension som inkomst motsvarade 3 procent.¹⁰

Människor bosatta i Malmö har i stor utsträckning sitt ursprung i en lång rad olika länder. Det gäller även för seniorer, som i de fall de inte är födda i Sverige i första hand kommer i från före detta Jugoslavien, Polen eller Irak.

---

⁸ Enligt uppgift från Malmö stads arbetsmarknad- och socialförvaltning 2026-02-17

⁹ Enligt uppgift från Malmö Stads arbetsmarknad- och socialförvaltning 2026-03-24

¹⁰ Enligt information från Malmö stads budget- och skuldrådgivning 2026-02-17

Angelägna frågor för seniorer i staden

ÄO möter årligen fler än tusen av stadens seniorer. I mötet med ÄO lyfter seniorerna ämnen och frågor som de tycker är särskilt viktiga och som har en inverkan på deras livskvalitet. Mötena sker oftast i mindre grupper eller individuellt, men ibland också i sammanhang med många deltagare.

ÄO har under perioden även haft fördjupade samtal med tjugo personer utifrån deras upplevelse av att leva som senior och åldras i Malmö. I den gruppen finns personer från 65 till 98 år. De bor i olika delar av staden, är födda i Malmö eller inflyttade bland annat från Bagdad, Makedonien och Österlen, en är fortfarande verksam forskare, några har nyligen lämnat arbetslivet medan övriga har varit pensionärer ett tag. Några av dem har stöd utifrån vård och omsorg och flera beskriver att deras liv påverkas av att vara anhörig, antingen till vuxna barn med funktionsnedsättning eller som partner till en person med sjukdom.

De två senaste årens dialog med seniorer sammanfattas här utifrån fem huvudsakliga intresseområden.

- Platser och sammanhang för att mötas
- Kollektivtrafik och färdtjänst
- Bostäder
- I staden
- Vård och omsorg

ÄO gör inte anspråk på att redogöra för hur alla seniora Malmöbor ser på dessa angelägna frågor, utan endast sammanställa utifrån de kontakter ÄO haft under perioden.

Platser och sammanhang för att mötas

Möjligheten att träffa andra människor, att få umgås och vara i ett sammanhang är viktigt för oss människor. Många beskriver att övergången från arbetslivet till resten av livet har varit en större omställning än vad de hade räknat med. Förändringen har förutom ett avslut på yrkeslivet även inneburit en förlust av det sociala sammanhanget som arbetsplatsen och arbetsuppgifterna har utgjort.

I Malmö stads regi finns tio öppna mötesplatser för seniorer, som förutom att de erbjuder aktiviteter året om också är platser där man på ett enkelt sätt har möjlighet att träffa andra människor. För många öppnar föreningslivet upp nya sammanhang där deras erfarenheter blir värdefulla. Utöver det finns trossamfund och andra nätverk och platser som samlar människor utifrån gemensamma intressen. Personer som bor i en seniorbostad anger ofta att gemensamhetsytorna och enkelheten i att möta andra människor där har varit en stark anledning till att de valt den typen av bostad.

I den nationella strategin mot ensamhet beskrivs att alla människor, oavsett ålder, bakgrund eller funktionsförmåga, behöver få liknande möjligheter att ha sociala sammanhang och att utveckla sina sociala relationer. Bland annat behöver sociala arenor vara tillgängliga för alla och hindren för att kunna delta behöver bli färre. Tillgängliga sociala arenor handlar bland annat om hur den fysiska miljön ser ut och sådant som kan utgöra hinder för att delta, till exempel att deltagandet är förknippat med en kostnad. Äldre och

ensamboende identifieras som två grupper där ensamhet är vanligare än för andra.¹¹

Seniorföreningarna i Malmö beskriver svårigheter med att kunna erbjuda sina medlemmar aktiviteter lokalt. De har svårt att hitta och bekosta lokaler som innebär att deras medlemmar på ett tryggt och enkelt sätt kan ta sig dit och som inte heller hindrar medlemmar från att vara med i kvällsaktiviteter under de mörkare årstiderna. Ytterligare utmaningar som nämns är en bristande återväxt på seniorer som vill engagera sig i föreningarnas styrelser. I viss utsträckning beror det, enligt föreningarna, på att de som tillfrågas själva känner att de saknar tillräcklig erfarenhet för att gå från föreningsmedlem till ytterligare engagemang.

De öppna mötesplatserna för seniorer är mycket uppskattade av besökarna. Det är för många en plats dit de tar sig för att umgås med andra, delta i en specifik aktivitet eller för att äta lunch på de mötesplatser som har restaurang.

Förslag till utveckling av mötesplatsernas utbud som kommit från besökarna är att alla mötesplatser helst skulle erbjuda fysisk aktivitet regelbundet året runt och att det skulle arrangeras träffar som ger tillfälle till fördjupade samtal om livet och döden. Seniorer efterfrågar mötesplatser i de delar av staden där det saknas, som i Söderkulla, Bunkeflo och Klagshamn.

Under sommarmånaderna erbjuds temporära mötesplatser på ställen där det annars inte finns någon, *Mötesplats på hjul*. Dessa tillfällen arrangeras tillsammans med Friskis och svettis som erbjuder ett inledande träningspass vid varje tillfälle. Projektet *Odlå tillsammans*¹² uppskattas av deltagarna både utifrån själva aktiviteten, som ger ny kunskap om odling och för att det är ett

sammanhang där de möter barn och får kontakt med andra vuxna. De drygt trettio utegymen i staden utgör också populära mötesplatser i utemiljö för seniorer.

Oavsett hur och i vilka sammanhang som seniorer väljer att umgås med andra så är värdet av att känna gemenskap stort. I förlängningen kan dessa nya sammanhang innebära att seniorerna hittar nya platser där deras erfarenheter behövs och där de får möjlighet att bidra.

Rekommendationer utifrån ÄO:s dialog med seniorer i Malmö

- Se över möjligheten att ytterligare stärka och främja föreningslivet, exempelvis genom att erbjuda möjlighet att nyttja större och mindre lokaler för föreningsverksamhet i närområdena.
- Erbjud möjlighet till fysisk aktivitet och tillfällen till meningsfulla samtal året runt på stadens öppna mötesplatser för seniorer.
- Fortsätt ta tillvara äldres erfarenhet och kunskap genom att erbjuda möjligheter att engagera sig som volontär.

¹¹ Tillsammans för en god gemenskap i hela befolkningen, en nationell strategi mot ensamhet från Folkhälsomyndigheten 2025

¹² Projektet *Odlå tillsammans* drivs av Stiftelsen Botildborg och genomförs i samarbete med Malmö stad.

Kollektivtrafik och färdtjänst

Det är tydligt hur utformningen av kollektivtrafik får en påverkan på människors sociala behov men även på hälsa och livskvalitet. Ett proaktivt arbete inom detta område behövs för att möjliggöra för äldre att leva ett självständigt, socialt och aktivt liv i Malmö.

I Malmö har seniorer som är 70 år eller äldre kunnat resa med buss utan kostnad sedan slutet av 2018. Sedan januari 2026 finns det inte heller några begränsningar avseende tider. Seniorer har numera möjlighet att resa med buss utan kostnad dygnet runt. Att tidsbegränsningarna tagits bort har varit mycket uppskattat och innebär att seniorer har fått en större frihet att planera sin vardag och de känner sig mindre stressade. Det är inte längre busstider som avgör om man kan vara med vid en sammankomst eller om man behöver gå mitt i för att skynda till bussen. Det finns även önskemål om att åldern sänks så att seniorekortet börjar gälla från den tidpunkt då man går i pension.

Många seniorer beskriver ändå att det finns utmaningar med att åka buss. Till största delen är det seniorer som behöver rollator eller stavar för att kunna gå säkert. De beskriver att de har svårt att känna sig trygga med att hinna sätta sig ner innan bussen åker vidare och att hinna resa sig upp och gå av bussen innan dörrarna går igen. Det finns en blå knapp att trycka på för att signalera att bussen ska sänkas ner för lättare avstigning. Det är inte alltid knapptryckningen faktiskt innebär att bussen sänks ner. Det krävs då röstresurser för att ropa till chauffören, men i de nya bussarna, där chauffören sitter avskild i fronten, är det inte heller möjligt att ropa för att få uppmärksamhet. Ytterligare en osäkerhetsfaktor är när bussen inte körs tillräckligt nära trottoarkanten vid hållplatsen. Det gör det svårt att komma av med rollator om avståndet mellan buss

och trottoar är långt och resenären riskerar att trampa i mellanrummet. Oftast framförs dessa beskrivningar och erfarenheter med stor förståelse för att chaufförerna har en tidtabell att följa och att de kan vara stressade. Frågan som ställs är snarare om planeringen av busstrafiken skulle kunna ha ett starkare äldreperspektiv, med större förståelse för att det tar lite längre tid att sätta respektive resa på sig på ett tryggt och säkert sätt.

Busshållplatsernas utformning och placering är en del av upplevelsen att åka buss. Seniorer har efterfrågat bänk och väderskydd vid fler hållplatser, särskilt de som ligger i nära anslutning till områden där det bor många äldre. Fler äldre upplever också att det blivit allt längre mellan hållplatserna sedan nya längre bussar infördes. I närheten av mötesplatser för seniorer, lokaler för föreningsverksamhet och i områden där det bor många seniorer behöver det finnas hållplatser. På samma sätt efterfrågas hållplatser nära platser som Hipp, Malmö Live, Operan, kyrkogårdarna och Malmömässan.

På hållplatser där många bussar stannar, exempelvis vid Triangeln, kan det ibland komma in tre bussar som kör in till hållplatsen. Det skapar en osäkerhet om man ska åka med den sista bussen i raden och om man kan lita på att den stannar vid hållplatsstolpen eller inte. Vägarbeten och omlagd busstrafik är annat som påverkar möjligheten att vara socialt aktiv och delaktig för personer som inte klarar att gå en längre sträcka.

Färdtjänst är en särskild del av kollektivtrafiken för personer som på grund av funktionsnedsättning har väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand eller att resa med allmänna kommunikationsmedel. Det gäller att svårigheterna inte endast är tillfälliga.¹³ För de som har ansökt om färdtjänst under hösten 2025

¹³ Lag (1997:736) om färdtjänst

och våren 2026 har utredningstiden varit längre än normalt, upp till 18–19 veckor¹⁴. Detta har vållat problem för personer som har behövt vänta lång tid för ett besked. De har under väntetiden inte kunnat leva det liv som de tidigare har varit vana vid. Det har fått sociala konsekvenser för dessa personer, att inte kunna ta del av samhället och vara med i aktiviteter som känns värdefulla. Den långa väntan har gjort en del isolerade i sitt hem. Tillsammans med missnöje över att behöva vänta på besked är man förundrad över att sjukresor har beviljats efter kort tid, trots att samma fysiska begränsningar ligger till grund för båda behoven.

En ny modell för avgifter för färdtjänst som infördes i oktober 2025 innebär att man förutom ett grundabonnemang kan man välja abonnemang för pendling och resor till regelbundna fritidsaktiviteter. Modellen medför högre kostnader för personer som har familj och vänner främst på andra orter i Skåne. Ökade kostnader innebär för äldre personer med begränsad ekonomi en risk för att inte ha råd att upprätthålla sina värdefulla sociala relationer.

För Malmöbor som på grund av demenssjukdom är beviljade dagverksamhet är vardagslogistiken och följsamheten ifrån färdtjänst avgörande. Dagverksamheten erbjuder gemenskap och aktivering för att möjliggöra för personer med demenssjukdom att kunna bo kvar i eget boende. För att möta gästernas behov av trygghet och igenkänning erbjuder dagverksamheten ett strukturerat upplägg. Det är många gånger avgörande för personen att komma fram i tid för att överhuvudtaget kunna tillgodogöra sig upplägget för dagen. Liknande utmaningar finns för Malmöbor som besöker funktionsstödsförvaltningens mötesplats för seniorer med LSS-insatser.

Anhöriga har berättat om konsekvenserna för deras närstående och bland annat beskrivit det så här: *”Min pappa som har alzheimer har en stående bokning på att bli hämtad av färdtjänst kl. 9. Trots det kommer de ibland 45 minuter sent. Pappa går då ut och in ur huset för att se om bilen har kommit. Han blir orolig att de har glömt honom och han reder inte ut att ringa för att höra var bilen blivit av. Det blir vi anhöriga som får ta tag i det och det funkar inte alltid när vi är på jobbet.”*

”Pappa har dagverksamhet tre dagar per vecka. När han kommer för sent har de andra redan ätit frukost och det gör honom ledsen eftersom det är en viktig del av gemenskapen och att han som ensamlevande äter alla övriga måltider ensam.”

I samband med större och mindre förändringar av kollektivtrafik behöver det göras analyser av vilka konsekvenser dessa förändringar kan medföra för olika målgrupper. Vid sådana tillfällen finns ÄO tillgänglig och kan delge beskrivningar och behov som uttryckts av Malmöns seniorer.

Rekommendationer utifrån ÄO:s dialog med seniorer i Malmö

- Ökat samarbete mellan förvaltningar för att uppmärksamma och ta hänsyn till sociala konsekvenser som uppstår för äldre Malmöbor när förutsättningar för att resa förändras.
- Involvera äldre personer vid tillfälliga eller permanenta förändringar som riskerar att påverka personers möjligheter att resa kollektivt och med färdtjänst.
- Utgå i större utsträckning ifrån ett äldreperspektiv med hänsyn till trygghet och säkerhet när kollektivtrafik planeras.

¹⁴ malmo.se

Bostäder

I socialtjänstlagen formuleras att äldre ska ha möjlighet att leva och bo självständigt under trygga förhållanden och kunna ha en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra. Planeringen för att främja goda miljöer för äldre ska vara en del av samhällsplaneringen.¹⁵

De två senaste åren har seniorerna, liksom tidigare perioder, uttryckt många tankar och haft frågor kring sin bostadssituation. Flera av dem befinner sig redan i ett läge där de skulle behöva byta till en annan bostad som bättre motsvarar deras behov. Som heterogen grupp finns det en stor variation i hur äldre personer bor i nuläget. Bland de som överväger att flytta varierar såväl de ekonomiska förutsättningarna som deras önskemål om vad en ny bostad behöver erbjuda.

Det finns en samstämmighet i vissa frågor hos de seniorer som varit i kontakt med ÄO kring kraven på en ny bostad. Det som efterfrågas är att bostaden ska vara funktionell och framkomlig med hänsyn till att rörelseförmågan framöver kan komma att vara begränsad. Bostaden behöver ligga nära busshållplats och matbutik och hyran får inte heller ta alltför stor andel av pensionen i anspråk. Ytterligare önskemål är att bostaden man flyttar till ska erbjuda möjligheter till att möta och umgås med andra människor, antingen i en lokal i samma hus eller i närmiljön. Det finns även en samstämmighet kopplat till resultaten av den undersökning som Boplats Syd har genomfört bland personer som står i deras bostadskö. Där rankas standarden på badrum, närhet till mataffär, parker och grönområden tillsammans med goda förbindelser med kollektivtrafik högt av seniorer. De främsta anledningarna till att vilja

flytta är att nuvarande bostad är för stor och att den har brister i tillgänglighet.¹⁶

Tillgänglighet i och runt bostaden har stor betydelse för hur länge man har möjlighet att bo kvar, känna sig trygg och vara självständig. Utformningen och omgivningen påverkar också möjligheterna till socialt umgänge i närmiljön som i sin tur minskar risken för att uppleva oönskad ensamhet. Det senare är något som finns som en oroande tanke för framtiden även hos personer som i nuläget lever tillsammans med en partner och som har ett socialt nätverk. Det är främst tanken på att en försämrad hälsa och begränsad rörlighet kan komma att göra det svårare att upprätthålla sitt deltagande i sociala sammanhang.

För att möta behovet av information om bostäder för äldre har hälsa, -vård- och omsorgsförvaltningens förebyggande avdelning, under 2025 och 2026 anordnat tre öppna möten för seniorer under rubriken *Bo kvar eller flytta*. Informationstillfällena har erbjudit möjlighet att möta och få svar på frågor från Boplats Syd och bostadsbolag och samtidigt har det funnits tillfälle att lyssna till andra personers erfarenheter av hur det är att flytta till och bo i olika boendeformer.

I Boplats Syds bostadskö står drygt 10 000 Malmöseniorer i kö och under 2025 förmedlades 166 senior- eller trygghetslägenheter i Malmö.¹⁷

Genom Stadsbyggnadskontorets enhet för bostadsanpassning och tillgänglighet ansöker årligen i genomsnitt 1 500 personer om bostadsanpassning och flertalet ansökningar kommer från personer som är 65 år eller äldre. Under 2025 beviljades 1 389 personer i

¹⁵ Socialtjänstlagen kap. 6 och 8

¹⁶ Marknadsundersökning bland bostadssökande 2025, Delrapport Malmö

¹⁷ Uppgift från Boplats Syd 260220

åldersgruppen 65 år eller äldre bostadsanpassningsbidrag.¹⁸

Utmaningen i att matcha önskemål och behov kring bostad med den faktiska och planerade tillgången på bostäder är på inget sätt unikt för Malmö. Boverket belyser att det nationellt sett finns för få bostäder som är tillgängliga i förhållande till behoven som finns hos en växande grupp äldre. För att lämna den nuvarande bostaden skulle, menar Boverket, den nya bostaden behöva vara både fysiskt tillgänglig, tilltalande i övrigt och ekonomiskt rimlig.¹⁹

I jämförelse med Stockholm och Göteborg kan ÄO konstatera att Malmö inte på flera år har genomfört någon inventering av antalet tillgängliga bostäder och därför saknar en aktuell helhetsbild. En fördel med att genomföra en sådan inventering skulle vara att få en bättre överblick av hur många lägenhetsbostäder som utifrån tillgänglighet skulle passa extra bra för seniorer och andra personer med uttalade behov av tillgänglig boendemiljö. Här bedöms tillgänglighet utifrån förekomst av trappsteg, trösklar och vändmått i hiss och badrum både i bostaden och i anslutande miljö.²⁰

ÄO fick möjlighet att yttra sig i arbetet med Malmös nya bostadsförsörjningsprogram och lyfte där bland annat fram att bostäder till äldre, både vård- och omsorgsboenden som senior- och trygghetsboenden behöver finnas i alla delar av staden. Detta för att underlätta kvarboende i den delen av staden där senioren redan bor och känner sig trygg i. Vid livsomställningar där partnern flyttar till vård- och omsorgsboende kan närheten underlätta för den som bor kvar i den gemensamma bostaden att kunna besöka sin närstående. ÄO lyfte även betydelsen av att det

ges förutsättningar för social samvaro i närmiljön och närhet till kollektivtrafik och pekade på att detta är faktorer som kan minska risken för ofrivillig ensamhet och öka möjligheten till fortsatt delaktighet i samhället.

För många äldre innebär den faktiska flytten ett hinder på vägen. Stöd för att planera och genomföra flytten efterfrågas för flytt till seniorbostad. Detta är ett behov som också beskrivs i aktuell licentiatuppsats om äldres upplevelser av att flytta till vård- och omsorgsboende.²¹ Här har den enskilde dessutom endast en vecka på sig att flytta in efter att ha bestämt sig och tackat ja.

Rekommendationer utifrån ÄO:s dialog med seniorer i Malmö

- Planera för och möt upp det ökade behov av lägenheter i trygghetsboenden, seniorboenden och vård- och omsorgsboenden i alla delar av staden.
- Synliggör vilka bostäder i det befintliga bostadsbeståndet som är tillgängliga utifrån förekomst av trappsteg, trösklar och vändmått i hiss och badrum både i bostaden och i den anslutande miljön.
- Erbjud stöd som underlättar vid planering och genomförande av flytt till äldre personer som behöver det.

¹⁸ Enligt uppgift från Malmö stads Stadsbyggnadskontor, enheten för bostadsanpassning och tillgänglighet 2026-03-04

¹⁹ Allt fler äldre i befolkningen, boverket.se 2025-05-16

²⁰ Enligt uppgift från Boplats Väst, T-märkta lägenheter

²¹ Att flytta till särskilt boende. Äldres upplevelser av transition, timing och relationer av Linda Arvidsson

I staden

Delaktighet i samhället är en grundläggande rättighet som gäller för människor i alla åldrar. En förutsättning för att kunna vara delaktig är att information, tjänster och miljöer som erbjuds i staden är tillgängliga. Tillgänglighet är en förutsättning för seniorer som vill fortsätta att vara aktiva till exempel cykla till sitt föreningsmöte, ta bussen till sin kompis eller hitta information om kommunens utbud av aktiviteter för seniorer. För personer med omvårdnadsbehov kan tillgänglig information handla om att förstå beslutet om vilka insatser man har blivit beviljad eller att på ett enkelt sätt få tillgång till de anteckningar som journalförs. Information om sina rättigheter så att man fortsatt kan påverka sin vardag utifrån den situation man befinner sig behöver också upplevas som tillgänglig.

Folkhälsomyndigheten genomförde 2025 en kartläggning av äldre personers psykiska hälsa. Den visar på att äldre personer efterfrågar möjligheter att bättre kunna bibehålla sin hälsa, mötesplatser, tillgången på tillgänglig samhällsservice, anpassade bostäder och en ökad möjlighet att vara delaktig.²²

I Malmö finns några platser där gång- och cykeltrafiken möts och där det saknas en tydlighet i hur trafiken är tänkt att fungera. Det gäller exempelvis platsen mellan köpcentret och stationen vid Triangeln och den öppna platsen framför Caroli. Otydligheten gör att en del äldre personer helst väljer bort de platserna eftersom de inte upplever att det är tryggt och säkert att röra sig där. Även cyklister och elscooterförare som väljer att köra på trottoaren skapar osäkerhet för äldre personer som inte förväntar sig att de ska behöva vara på sin vakt på trottoaren. Inte sällan medför nedsatt syn- och hörsel svårigheter

att uppfatta att fordon som kommer och situationen upplevs som stressande.

På andra platser och gågator kan ett alltför ojämnt underlag utgöra ett hinder med risk för fallolyckor. Som exempel nämns Lilla Torg och Södra Förstadsgatan, där mittenpartiet på den senare är belagd med småsten medan det närmast bebyggelsen finns ett slätare underlag där det egentligen skulle ha varit lättare att gå, men som till viss del i stället upptas av uteserveringar och försäljning.

Under vintern 2025–2026 har seniorer reagerat på att trottoarer och busshållplatser inte har hållits fria från is och snö.

För att utemiljön ska upplevas som inbjudande och tillgänglig av flera behöver det finnas möjlighet att sätta sig ner för en stunds vila. Här lyfts området mellan Limhamns sjöstad och Limhamns centrum som exempel på där det saknas bänkar. Även på andra platser efterfrågas sittplatser med ryggstöd, gärna placerade i skugga. Det skulle möjliggöra utevistelse och socialt liv även under soliga dagar och på det sättet erbjuda en naturlig mötesplats.

Tillgång till offentliga toaletter påverkar också om en del av staden uppfattas som trevlig och funktionell att vistas i. I Malmö finns fler än 50 offentliga toaletter i Malmö, varav de flesta finns i centrala och västra delarna.

Äldre efterfrågar tillgänglig samhällsinformation och den behöver finnas i både fysisk och digital form. Mötesplatsernas program är en del av tidningen *Vi tillsammans*, som delas ut till alla personer som är 65 år eller äldre. Det är uppskattat att få tidningen hem och en nyligen genomförd undersökning visar att mer än hälften av de som läser tidningen läser allt i den och över

erfarenheter och upplevelser. Folkhälsomyndigheten 2025

²² Samma behov – andra förutsättningar. Kartläggning av äldres psykiska hälsa med fokus på deras egna

80 procent upplever att informationen är tillgänglig.²³ Även tidningen *Spaning*, som skickas ut i tryckt form till personer som är 70 år eller äldre, uppskattas och läses av mer än 80 procent av de som får hem den. Intresse för tryckt information till seniorer har under det senaste året inspirerat bland annat Uppsala och att gå i samma riktning. Göteborg utreder möjligheten för att möta seniorers behov av tillgänglig information i tryckt format.

Fortfarande visar Internetstiftelsens årliga undersökning att 19 procent av personer födda under 1920–40 talen inte använder internet alls. Även bland de yngre pensionärerna finns personer som aldrig använder internet.²⁴

Personer som inte använder internet eller digitala tjänster anger själva att olika anledningar ligger bakom. Personer med nedsatt syn och upplever att de har svårt att använda digitala tjänster. Personer med en begynnande kognitiv påverkan kan, även om de tidigare haft digital kompetens, ha allt svårare att hantera den digitala tekniken, inte minst eftersom tjänsterna hela tiden utvecklas och att det som användare kan vara svårt att känna igen sig. Många av de äldre som pratat med ÄO beskriver att de inte känner tillräcklig tillit till hur digitala tjänster fungerar och att de därför avstår från att använda dem. Inte sällan framkommer att det också handlar om en rädsla för att bli utsatt för bedrägeri. En offentlig support för digitala tjänster efterfrågas fortsatt.

Språk och kultur är andra delar som påverkar om information och tjänster upplevs som tillgängliga. De språkliga resurserna till följd av bakgrund och härkomst varierar även bland seniora Malmöbor. Detta tillsammans med varierande nivå av kunskap om hur samhället fungerar i sina olika

delar och människors tidigare erfarenheter kring tillit till myndigheter, låg bakom ett önskemål som Internationella kvinnoföreningen valt att prata med ÄO om. Behoven, menar de, yttrar sig i att det behövs ökad kunskap om vilka rättigheter, skyldigheter och möjligheter som finns, hur en demokrati fungerar, men även i den privata sfären som varför det är bra att ställa sig i bostadskö i tid och hur det går till. Kunskapen behöver förmedlas med kännedom om att seniorernas språkliga tillgång varierar.

Från personer med insatser från kommunens vård och omsorg och deras anhöriga framgår att fakturan från kommunen fortfarande upplevs som svår att förstå och överblicka utifrån de insatser man faktiskt har fått.

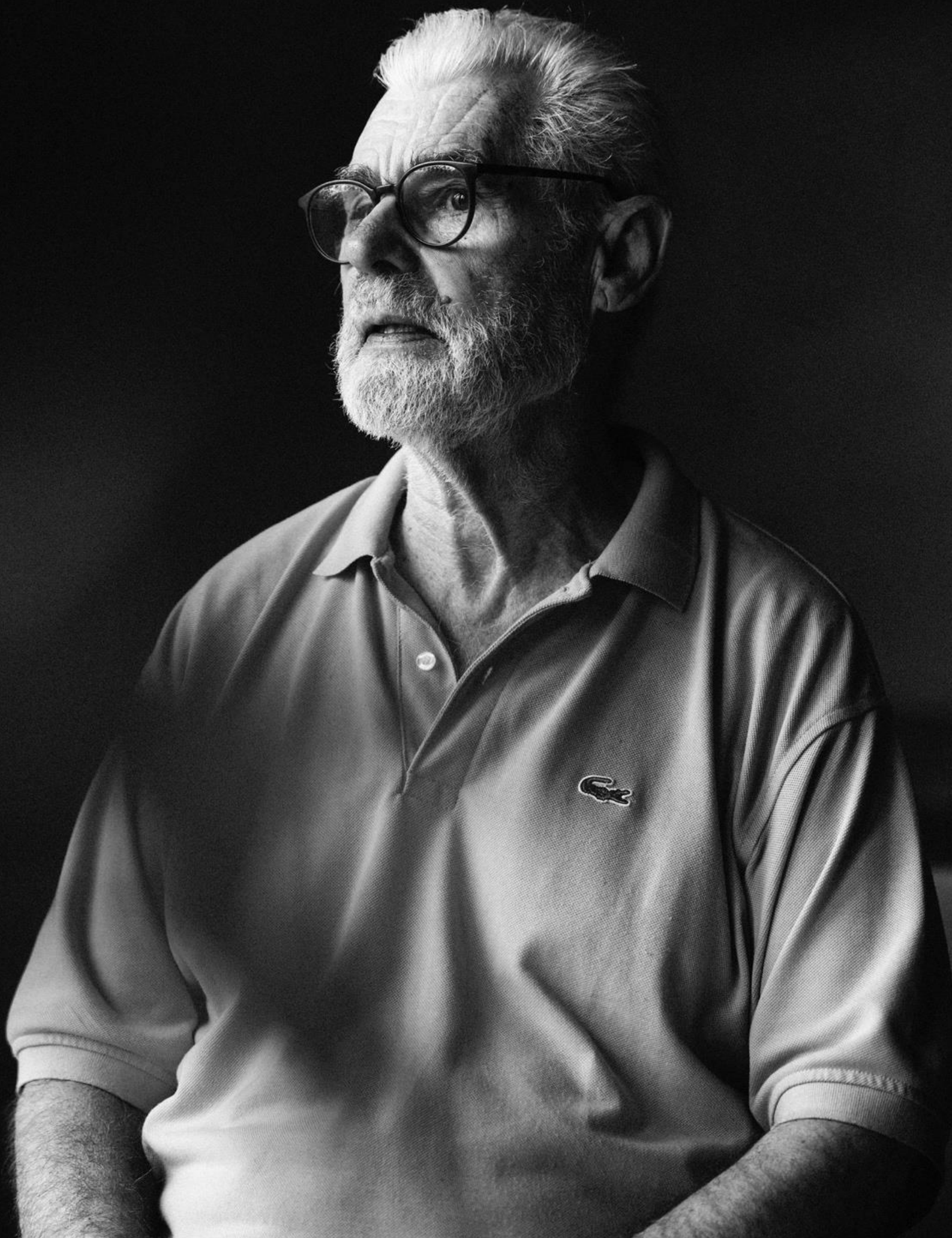
Betalning för parkering är en utmaning för den som inte är digital. Äldre personer efterfrågar möjligheten att betala med betalkort som alternativ till parkeringsapparna. Ytterligare önskemål har varit att kommunen ställer krav på standardisering i utformningen av de appar som gäller. En igenkänning skulle göra det lättare att använda även för personer med mindre teknikvana.

²³ Information från läsvärdesundersökning genomförd av hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningens kommunikationsavdelning.

²⁴ Svenskarna och internet 2025. Rapport från internetstiftelsen

Rekommendationer utifrån ÄO:s dialog med seniorer i Malmö

- Analysera konsekvenserna inför planerade förändringar i staden, utifrån hur de påverkar äldre personers möjligheter att ta sig till platser i staden som betyder mycket för deras möjlighet att behålla sin livskvalitet.
- Lyssna in äldre Malmöborns behov och vilka risker och fördelar de ser vid planerade förändringar i trafik- och gatumiljön.
- Tillgodose behoven av offentliga toaletter i alla delar av staden.
- Utforma fakturor från kommunen så att de är lätta att läsa och förstå.

Vård och omsorg

Personer med behov av kommunens vård och omsorg har, i vissa fall, velat ha en dialog med ÄO i samband med att de samtidigt har framfört synpunkter direkt till aktuell vård- och omsorgsverksamhet. Det har handlat om tillfällen när personerna upplevt att de själva inte har fått möjlighet att påverka beslut som berör känsliga delar i deras liv.

När möjligheten att vara delaktig i beslut som angår en själv begränsas, finns det risk för att både självständighetskänsla och värdighet påverkas negativt. Detta fångades även upp av Institutet för mänskliga rättigheter, som ägnade en del av sin årsrapport 2025 åt att rapportera om äldre personers mänskliga rättigheter.²⁵ Även socialtjänstlagen lyfter, som ett av socialtjänstens mål, att den enskilde ska få leva ett värdigt liv och känna välbefinnande.²⁶

Att som vuxen inte längre klara vardagliga moment som personlig hygien och att klä sig innebär sannolikt en stor omställning för de flesta av oss. Utförandet av de insatser som har beviljats behöver därför genomföras på ett tryggt och respektfullt sätt med individens behov i fokus. För en del är det helt otänkbart att ta emot hjälp för den personliga hygien från en människa av motsatt kön. Vissa bär med sig en rädsla utifrån övergrepp de själva har varit utsatta för i livet medan andra känner rädsla utifrån rapportering i media. Några väljer hellre att be en närstående om hjälp, även om inte det heller känns helt bekvämt, medan andra väljer att försöka klara toalettbesök och duschsituation själv, trots risk och rädsla för att falla. Deras önskemål är att just integritetsnära behov möts av förståelse och respekt från den som planerar insatserna.

”Jag skulle egentligen få duscha i dag men det blev inget av. En 19-årig pojke ska inte duscha mig.” 95-årig kvinna

”För mig som 81-årig kvinna är det stor skillnad på att få hjälp med dusch eller med praktiska göromål i hemmet av en ung man. I mitt hem måste det vara mina värden som sätts först.”

Förutom delaktighet i utformningen av den vård och omsorg som man är i behov av, efterfrågas information som gör det lättare att förstå vilka insatser som man kan förvänta sig att få från hemtjänst utifrån hur insatserna har formulerats i beslutet.

En period under våren 2025 fick personer som tidigare fått sin färdiglagade lunch levererad hem av hemtjänst besked på att de inom bara några dagar inte längre skulle få samma service. Några personer fick informationen i brev medan andra informerades muntligt och fick i samband med det veta att hemtjänstpersonal framöver i stället skulle kunna laga lite enklare mat åt dem. Informationen innebar oro för hur måltiderna skulle fungera framöver och anhöriga som bistod med att köpa hem mat till sin närstående upplevde att det var kort varsel innan förändringen skulle träda i kraft. För flera Malmöbor blev det otydligt hur de skulle få hjälp med mat framöver.

En 98-årig kvinna som beviljats en lägenhet i ett vård- och omsorgsboende har beskrivit hur hon har upplevt omställningen med flytt från sin tidigare bostad. Hon hade fram för allt sett fram emot att få ta del av gemenskapen med övriga på boendet. Måltider tillsammans med de andra personerna på boendet hade hon särskilt hoppats på skulle innebära en stunds social samvaro. I stället känner hon större ensamhet nu och

²⁵ S.176 om äldre personers mänskliga rättigheter ur Årsrapport 2025 från Institutet för mänskliga rättigheter.

²⁶ Socialtjänstlagen 2 kap. 3§

beskriver *"Vi vet ju inget om varandra eller vem vi har varit så det är svårt att ta hålla uppe ett samtal"*

Utmaningen som hon ser är att de som deltar i måltiden har olika förutsättningar för att kunna föra ett samtal bland annat på grund av svårigheter att höra och kanske även tala. Önskan hon har är att personalen skulle kunna hjälpa till genom att uppmuntra och ge stöd så att alla som vill kan få möjlighet att delta i samtalet runt måltiden utifrån sina olika förutsättningar. Hennes upplevelse är i stället att måltiderna snabbt är över och att de sociala behoven och kanske inte heller de näringsmässiga behoven hinner bli tillgodosedda.

"...en halvtimme, inte mer. Jag hinner nätt och jämnt äta upp innan porslinet dukas undan och diskmaskinen mullrar i gång"

Det finns ett fortsatt arbete att göra för att genomförandeplanen ska uppfattas som en möjlighet att vara delaktig och påverka utformningen av sina vård- och omsorgsinsatser bland personer som tar emot dessa. Flera äldre personer som varit i kontakt med ÄO känner inte till vilken möjlighet de har att påverka, utan anpassar sig till ett upplägg av insatserna som har bestämts utan deras medverkan.

Att vara anhörig kan på många sätt vara en utmaning. Kommunens socialtjänst har en skyldighet att visa förståelse för och möta anhörigas behov även om anhörig inte är en del av kärnfamiljen. Ett liv kan innehålla flera nära relationer och även i den senare delen av livet kan vi skapa relationer till människor som blir lika viktiga och ibland innebär ett närmare band än det man haft till sin ursprungliga familj. En beskrivning från en kvinna med erfarenhet av just det visar att hon inte riktigt räknades som anhörig. Under förutsättning att huvudpersonen gett sitt

samtycke till att dela information så behöver även nya kärlekar få betraktas för vad de är, kanske den sista relationen i en människas liv. Den personen är viktig även för den som behöver kommunens vård och omsorg.

Personer med stöd från olika verksamheter inom kommunens vård och omsorg upplever ibland det sammantagna stödet som fragmenterat och att de saknar överblick och helhetsansvar. Bland annat har en kvinna, utan tidigare erfarenheter av kommunens vård och omsorg, beskrivit att hon under en period på en vecka behövde beskriva sina behov för tre olika biståndshandläggare (nu socialsekreterare). Efter beslut om omfattande insatser följde en tid med hemtjänst som inte ingav henne trygghet. Efter att ha signalerat kring hjälp som inte blivit utförd, utan att få gehör, valde hon att i stället fråga om stöd från familj och vänner. Den enskilde har inte haft svårt att föra sin egen talan men förvånades över att hon har behövt samordna sin egen vårdssituation och uttrycker rädsla för att eventuellt komma behöva hemtjänst framöver.

Ytterligare exempel som visar på vikten av att insatser behöver planeras utifrån individens behov, beskrivs av ett syskon till en kvinna med demenssjukdom. Anhörig beskriver att den beviljade dagverksamheten ger en trivsam och bra struktur för systemen och samtidigt avlastning för anhöriga som vet att hon under de timmarna är i goda händer. För att fullt ut ha glädje av sin dagverksamhet behöver kvinnan i god tid få hjälp med medicinering, i hennes fall inhalationer på grund av lungsjukdom. Hon behöver också bli hämtad i god tid av färdtjänst för att komma fram i tid och få delta i gemenskapen och programmet på dagverksamheten. Detta kräver förståelse i planeringen av hemtjänstinsatserna och planering av färdtjänstens turer. När följsamheten till äldres behov inte fungerar uppger anhöriga att de

behöver ta över ansvar och samordna för sin närståendes räkning.

Trygghetslarm uppskattas av många äldre för just den trygga känslan det ger, att någon kommer till undsättning i situationer där man behöver hjälp. Seniorer i Malmö efterfrågar även mobilt trygghetslarm som skulle öka känslan av trygghet även utanför bostaden inom kommunens gränser.

Rekommendationer utifrån ÄO:s dialog med seniorer i Malmö

- Säkerställ att individens vård- och omsorgsinsatser utformas så att de blir möjligt för personen att ta emot insatserna med bibehållen känsla av kontroll och värdighet.
- Fortsätt utveckla anhörigperspektivet i kommunal vård och omsorg.
- Öka känslan av trygghet även utomhus genom att erbjuda mobilt trygghetslarm

Övriga angelägna frågor

Ekonomi

Det har blivit allt vanligare att äldre personer uppger att deras ekonomiska ramar har blivit snävare och att de mest nödvändiga posterna inklusive mediciner tar en stor del av pensionen i anspråk. Personer med små ekonomiska resurser hade velat få stöd för att lättare kunna byta till en mindre bostad med lägre hyra.

Även pensionärsföreningarna märker av att deras medlemmar har fått en mer begränsad ekonomi. Färre anmäler sig till utflykter och aktiviteter som kostar lite extra.

Äldre som av olika anledningar inte använder bankkort upplever att det blivit allt svårare att använda sig av kontanter för betalning.

En ensamlevande kvinna konstaterar efter ett fyrtioårigt arbetsliv *”Min pension tillåter inte mycket. Innan brukade barnen komma med blommor men nu har jag bett dem ta med ett kilo äpple eller banan i stället”*

Volontärskap

Seniorernas intresse för att engagera sig och finnas till hands för andra människor har visats sig tydligare än vad som framkommit under tidigare år. Engagemanget uttrycks som att man vill vara ett stöd för personer i sin egen generation eller till barn och unga inom ramen för skola och fritid. Seniorerna beskriver att de har både vilja och kapacitet att göra nytta för sina medmänniskor och att upplevelsen av att inte längre vara behövd efter avslutat arbetsliv har medfört en tomhets känsla.

Seniorer har bland annat velat erbjuda promenadsällskap till personer som bor i vård- och omsorgsboende och som inte kommer ut i den utsträckning som de önskar. Andra förslag är

att erbjuda sitt sällskap till äldre personer som lever själva. Personer som nyligen avslutat arbetslivet har velat ge stöd och stabilitet till barn och unga genom att få vara en extra vuxen person i skolan. En del ser värdet av att arbeta som volontär i föreningar. Sedan hösten 2025 finns i hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen en volontärsamordnare som arbetar för att utveckla möjligheterna för seniorer att engagera sig i volontärarbete.

”Jag vill ju liksom vara med i samhället även om jag inte jobbar längre”

”Jag vill göra nytta och bidra. Varför kan inte jag få vara en som går hem till äldre med mat? Det skulle innebära en stunds social samvaro för oss båda.”

Så säger seniorerna i de fördjupade samtalen

De fördjupade samtalen med seniorer har haft fokus på deras upplevelse av Malmö som stad att leva och åldras i, hur de bor och vad som påverkar deras vardagsliv i staden. Det finns mycket samstämmighet i deras upplevelser men samtalen visar också att de bär på olika utmaningar inom andra områden. Syftet med de fördjupade samtalen har varit att få personernas sammanhållna beskrivning av det liv de lever i staden och att få ytterligare underlag för att förstå, beskriva och synliggöra seniora Malmöbors situation och behov. Svaren på några av de frågor som samtalen rörde sig kring redovisas här.²⁷

Känner du dig trygg i Malmö?

Samtliga uppger att de känner sig trygga i Malmö.

"Det är min stad. Jag har mina kompisar här och det är det viktigaste"

Gunlaug 69 år

"Jag trivs verkligen i den här delen av stan. Man möter folk huller om buller"

Ingrid 87 år

"Jag är inte ute på kvällar och nätter men det beror på att jag är trött. Jag går upp sju på morgonen." Bengt 83 år

"Jag har hemtjänst nu. Otroligt bra. Dom finns alltid där och det är en otrolig trygghet" Ingrid 87 år

Träffar du människor i den omfattning som du vill göra?

Flertalet berättade att de ibland eller ofta känner sig ensamma och att de hade velat träffa människor i större omfattning än vad de faktiskt gör. Några beskriver att de vårdar eller har vårdat en närstående och hur bundenhet och stress inneburit att de inte har hunnit tänka på sina egna behov.

"Jag har någon hemma som jag försöker ta hand om och som inte mår så bra" Bengt 70 år

"Jag påverkades mycket av att min man blev sjuk, blev mycket bunden"

Ally 88 år

---

²⁷ Personerna som medverkat i samtalen har gett sitt godkännande till att citeras.

Personer som har flyttat hit och som försöker hitta nya sammanhang på ett nytt språk vittnar om utmaningarna att våga prata och öppna upp för nya vänskaper.

"På internationella kvinnoföreningen träffar jag kvinnor som också har förlorat sina män. Det är skönt att prata med någon som har varit med om samma sak." Zekyia 70 år

"Jag har ju egentligen inte så mycket att göra längre, det är människorna som är det viktiga" Inger 81 år

Oavsett om det finns en specifik anledning till det eller inte så upplever en del att det är svårt att känna sig trygg och våga prova på nya sammanhang helt själv.

"Mötesplatserna verkar bra. Jag läser alltid tidningen men gå dit ensam, nej det gör jag inte" Göte 75 år

"Det har faktiskt blivit så att jag allt oftare blir lite tillbakadragen och kan till och med känna mig rädd för att möta nya människor. Så har jag inte alltid varit." Wenke 80 år

Hur upplever du digitala tjänster?

Användandet av digitala tjänster och hur dessa upplevs är det samtalsämne där seniorernas uppfattningar har skiljt sig åt mest.

"Jag har ingen dator längre, efter stroke. Jag klarar inte av den längre."
Inger 81 år

"Jag använder digitala tjänster så lite som möjligt. De stressar mig och gör allt svårare." Ann 65 år

"Hyran har jag på autogiro. Bilskatt och försäkring betalar jag genom bankgiroblankett. Jag vill inte ha bank-id. Så är det bara...De stora affärerna där jag handlar min mat tar kontanter så det är inga problem."
Bengt 83 år

"Jag är kanske inte så representativ för min åldersgrupp i vår tid eftersom jag är så dataminded. Jag har ju haft stora fördelar av det, justerar mina hörapparater med mobilen och använder AI." Ingrid 87 år

Vilka råd hade du velat ge till en person som snart går i pension?

Här betonar samtliga betydelsen av att vårda sina befintliga vänskapsrelationer och att vara aktiv i en förening eller annat sammanhang för att möta nya människor.

"Skaffa dig några goda vänner som du kan göra saker ihop med. Ställ dig i kö och vänta inte med att flytta. Nu vet jag inte hur det skulle gå till att flytta med alla saker jag fyllt mitt hus med" Inger 90 år

"Sitt inte hemma och tro att det ska hända något för det gör det inte av sig själv – jag går på allt jag tycker om" Anna-Carin 83 år

"Våga satsa på din egen framtid och ta vara på dina möjligheter" Ingrid 87 år

Finns det något som skulle kunna göra det ännu bättre att leva i Malmö som senior?

"Infrastrukturen är jätteviktig för att vi som är äldre ska kunna fortsätta vara aktiva. Det betyder väldigt mycket att Malmö har beslutat att vi får seniorkortet." Ingrid 87 år

"Det som saknas är lokaler för oss i Bunkeflo att umgås i" Anna-Carin 83 år

"Jag saknar lite mer åldersblandade tillfällen att möta människor." Ann 65 år

"Jag klarar det mesta själv men skulle vilja bo på ett ställe där någon sköter det där med matlagningen" Gerry 87 år

Äldreombudsmannens uppdrag

Äldreombudsmannens uppdrag består i huvudsak av att

- möta och lyssna till Malmöbornas erfarenheter av hur det är att leva som senior och att åldras i staden.
- förmedla äldres erfarenheter till beslutsfattare som ett bidrag till ökade kunskaper om äldre personers behov, situation och önskemål.
- företräda äldre Malmöborns behov i den fortsatta utvecklingen av Malmö, som ett led i arbetet för ökad jämlikhet och lika rättigheter oberoende av ålder.

Rollen som äldreombudsman etablerades 2019 i Malmö genom beslut i kommunfullmäktige. Inriktningen är att ÄO:s arbete med ett stadsövergripande perspektiv ska bidra till att äldre personer i Malmö får bidra till den fortsatta utvecklingen av Malmö, att de kan påverka och ha inflytande över sin vardag och att de därigenom upplever en ökad livskvalitet.

ÄO möter seniora Malmöbor i förhållande till deras behov av stadens hela utbud och ansvar. Det gäller såväl seniorers bidrag till utvecklingen av staden som deras behov av stadens service. Stadens äldre invånare har behov av service och kontakt med kommunen inom en rad olika områden där kommunens vård- och omsorgsverksamheter är ett av dessa områden. ÄO arbetar för att utveckla dialogen med stadens förvaltningar och bolag i frågor som rör seniorer och deras behov och rättigheter. Arbetet ska bidra till att seniora Malmöbor får möjlighet att ta tillvara sina rättigheter i alla verksamheter som staden har ansvar för. ÄO är organiserad i hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningens kommunikationsavdelning.

Samarbeten

Malmöbor kan kontakta ÄO via telefon och mejl. Genom ett nära samarbete med Malmö stads Kontaktcenter förmedlas samtal eller kontaktuppgifter till den som vill komma i kontakt med ÄO. ÄO deltar i en hel rad sammanhang och publika möten, bland annat på stadens öppna mötesplatser för seniorer och i föreningsmöten.

ÄO bidrar i en rad olika sammanhang till ökade kunskaper om hur äldre Malmöbor beskriver sina behov, sin situation och sina önskemål.

Tidningarna *Spaning* och *Vi tillsammans*

Hälsa- vård- och omsorgsförvaltningen ger ut två tidningar. Tidningen *Spaning* når alla hushåll i Malmö där en person är 70 år eller äldre och ÄO skriver krönikor och bidrar i det redaktionella arbetet. *Vi tillsammans* når Malmöbor som är 65 år eller äldre och innehåller bland annat program för aktiviteter och informationsträffar på stadens öppna mötesplatser för seniorer, där ÄO medverkar regelbundet.

Kommunala Pensionärsrådet Malmö

ÄO deltar sedan 2022 som adjungerad i det kommunala pensionärsrådet och följer frågor som aktualiseras av föreningar som representeras i rådet.

Förvaltningar och bolag

ÄO har under den senaste tvåårsperioden haft utbyte och samarbeten med:

Funktionsstödsförvaltningen - bland annat återkommande dialog med funktionsstöds- och tillgänglighetssamordnarna.

Fastighets- och gatukontoret – bland annat om trafikplanering med önskan om ökad tydlighet för olika trafikslag och övergångsställen där det behövs och för utbyte kring äldre personers behov av Davidhallstorg utformning som en mötesplats mitt i staden.

Fritidsförvaltningen – kring Senior sport school och Lokal utveckling för att inkludera äldre personers behov i den lokala utvecklingen med föreningar och civilsamhälle.

Stadsbyggnadskontoret – ÄO ingår i en arbetsgrupp med fokus på jämlikhet i framtagandet av en ny översiktsplan för Malmö och bidrar med ett äldreperspektiv.

Miljöförvaltningen och stadsbyggnadskontoret – I arbete med att förbereda och klimatanpassa staden för konsekvenserna av förväntade temperaturökningar har ÄO bidragit med kunskap om äldre personers situation och behov.

Stadskontoret – ÄO har haft dialog om beredskap och vilken roll och behov som kan finnas hos äldre personer generellt. ÄO har även medverkat i seminarium om samverkan för socialt hållbara samhällen och fört in perspektiv på hur äldre personer kan utgöra en kraft i den utvecklingen.

Boplats syd – ÄO har regelbunden dialog om seniorers behov av bostäder och att analoga lösningar för bostadskön bibehålls.

Serviceförvaltningen – dialog med Serviceresor om kvalitet vid utförandet av färdtjänst samt med kontaktcenter utifrån deras samtal från Malmöbor och de samtal som de förmedlar till ÄO.

Arbetsmarknad och socialförvaltningen – dialog med Centrum för brottsutsatta kring bedrägerier och vilket stöd som erbjuds samt med budget- och skuldrådgivningen och bostadsrådgivningen.

Hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen – ÄO har ett nära utbyte med förvaltningens verksamheter med hälso- och förebyggande inriktning. ÄO har bland annat medverkat i tre genomförda möten riktade till Malmöbor med information om bostäder för äldre. Andra tillfällen då ÄO möter seniora Malmöbor i arrangemang i olika delar av staden anordnade av hälsa- vård- och omsorgsförvaltningen är balanscaféer, mötesplats på hjul, trygghetsträffar, anhörigträffar på dagverksamheter, seniorfestival.

Samverkan med Region Skåne och Funktionsstödsförvaltningen

ÄO samarbetade fram till sommaren 2024 tillsammans med representanter för funktionsstödsförvaltningen och Region Skåne i demensutskottet. Utskottet arbetade på uppdrag av Lokalt samverkansforum för nära vård och hälso- och sjukvårdsavtalet med målet att utveckla ett tidigt och samlat stöd till personer med demenssjukdom och deras anhöriga.

Föreningar som ÄO möter

Pensionärernas riksorganisation PRO, SPF Seniorerna, Svenska Kommunalpensionärernas förbund SKPF, Strokeföreningen, Hjärt- och Lungföreningen, Internationella kvinnoföreningen, Bosnien Hercegovinas kvinnoförbund, Femnet, Studieförbundet Vuxenskolan, Seniornet med flera.

Region Skåne

Erfarenhetsutbyte med Skånetrafiken för ökad kunskap om hur äldre upplever sina möjligheter att åka kollektivt i Malmö.

Malmö Universitet

Erfarenhetsutbyte med forskarnätverk i Institutionen för vårdvetenskap vid Malmö Universitet sedan 2024.

Lunds universitet

ÄO har 2024 genom utbyte med studenter inom sociologi och socialantropologi bidragit med underlag till studie av äldre personers ekonomiska utsatthet. Sedan 2026 ingår ÄO i referensgrupp till forskning om *Inkluderande krisberedskap i en föränderlig värld* som bedrivs av Certec vid Lunds tekniska högskola.

Nationellt

ÄO samarbetar med andra kommuner som också inrättat en ÄO för att utbyta erfarenheter och synliggöra frågor som generellt sett är angelägna för äldre personer.

ÄO deltar i det nationella och nordiska samarbetet för åldersvänliga städer och samhällen för att bevaka frågor av gemensamt intresse och för att bistå med Malmöborna erfarenheter och behov av ett åldersvänligt arbete i Malmö.

Fårör

I samband med rapporten har ÄO, i samarbete med kommunikationsavdelningen på hälsa- vård- och omsorgsförvaltningen tagit fram vandringsutställningen Fårör. För mer information och förfrågningar vänligen kontakta ÄO.